Burgemeester en wethouders
Postadres Postbus 16200, 3500 CE Utrecht
Telefoon 14 030
www.utrecht.nl

Gemeente Utrecht

Aan de gemeenteraad

Behandeld door	C.J. Cock	**Datum**	7 december 2022
Doorkiesnummer	14030	**Kenmerk**	10701514
E-mail	carlijn.cock@utrecht.nl	**Onderwerp**	Seksueel- grensoverschrijdend gedrag in het onderwijs
Bijlage(n)	-	**Beleidsveld**	Onderwijs

Geachte leden van de raad,

In de afgelopen jaren is de landelijke aandacht rondom seksueel- en grensoverschrijdend toegenomen door verschillende incidenten in uiteenlopende sectoren die aan het licht zijn gekomen. Grensoverschrijdend gedrag doet zich voor in alle sectoren waar machtsverhoudingen zijn, dat geldt ook voor het onderwijs. Op 29 september 2021 heeft uw raad een informatieve brief over seksuele intimidatie in het onderwijs ontvangen. Ook is over dit onderwerp in een Raadsinformatie bijeenkomst gesproken en is u de toezegging (22/T101) gedaan ook in 2022 in gesprek te gaan met onderwijsbesturen en u over de uitkomsten van dit gesprek te informeren met deze brief. Deze brief is tevens een update op de brief die u vorig jaar heeft ontvangen.

Dit jaar zijn wij naast het voortgezet onderwijs, mbo en hoger onderwijs, ook in gesprek gegaan met het primair onderwijs. Van elke sector waren één of meerdere schoolbesturen aanwezig waardoor er een representatief beeld geschetst kan worden van de Utrechtse aanpak op scholen. In deze brief informeren wij u aan de hand van de volgende vier thema's op welke wijze schoolbesturen aandacht hebben voor seksueel- en grensoverschrijdend gedrag: (1) Beleid, gedragscodes en bewustwording, (2) Veilige school cultuur, (3) Meldingen en incidenten en (4) Monitoring.

Ad 1. Beleid, gedragscodes en bewustwording
Alle onderwijsinstellingen hebben in beleidsdocumenten de gedrags- of integriteitscodes en een klachtenregeling vastgelegd. We lichten hier een aantal ontwikkelingen van afgelopen jaar toe. SPO Utrecht heeft een beleidsregel geweld en seksuele intimidatie. Daarin staat een gedragscode hoe leraren met leerlingen omgaan en hoe medewerkers onderling met elkaar omgaan. Na alle landelijke ontwikkelingen heeft het college van bestuur alle SPO Utrecht medewerkers een brief gestuurd waarin zij zijn gewezen op de gedragscode, vertrouwenspersonen en de routes. Bij NUOVO is de gedragscode herijkt. Nieuwe medewerkers die in dienst treden of ingehuurd worden, evenals dienstverleners ontvangen deze gedragscode. Voor personeel dat reeds in dienst is, heeft er een teaser campagne plaatsgevonden waarin medewerkers werden uitgedaagd met elkaar in gesprek te gaan aan de hand van stellingen. Het Grafisch Lyceum Utrecht (GLU) is recent gaan werken met het

vlaggensysteem. Dit is een systeem dat docenten traint een onderscheid te maken tussen wenselijk, onwenselijk en zeer onwenselijk gedrag en hierover het gesprek te kunnen voeren. Bij ROC MN volgen alle medewerkers een online training over de gedragscode. De Hogeschool Utrecht (HU) geeft aan dat zij het onderwerp omgangsvormen hoog op de agenda hebben staan. Er worden veel onderwijs- en teamdagen aan besteed. De HU wil iedereen scherp houden op de juiste omgangsvormen en verspreidt daarom actief de gedragscode. Verder heeft de HU de Amnesty verklaring tegen seksueel geweld getekend[1].

Ad 2. Veilige schoolcultuur
Om een veilige schoolcultuur te creëren worden zoals benoemd de gedragscodes actief verspreid en worden er trainingen en teamdagen georganiseerd om bewustwording van medewerkers te vergroten. Daarnaast zijn er binnen en buiten de scholen deskundigen actief om leerlingen, studenten en medewerkers te ondersteunen bij het signaleren, bespreekbaar maken en het tegengaan van seksueel en grensoverschrijdend gedrag. Externe partijen zoals de GGD, Buurtteams en Pretty Woman werken met de scholen samen. De GGD helpt scholen middels de gezonde school aanpak en geeft voorlichting over gezonde relaties en seksualiteit. De Buurtteams kennen de leefwereld van de leerlingen en studenten en houden hierover contact met de scholen. Pretty Woman is een organisatie die voorlichting geeft over relaties, intimiteit, wensen en grenzen en seksualiteit.

Binnen de school hebben alle onderwijsinstellingen interne en/of externe vertrouwenspersonen aangesteld waar leerlingen, studenten en medewerkers terecht kunnen. Alle onderwijsinstellingen werken er naartoe dat vertrouwenspersonen bekend zijn binnen de school en dat zij actief het gesprek aangaan met leerlingen, studenten en medewerkers. Op die manier is de zichtbaarheid van de vertrouwenspersonen groter en wordt de drempel lager om een gesprek aan te gaan met een vertrouwenspersoon. De casuïstiek wordt periodiek besproken met het bestuur. Verder organiseren de onderwijsinstellingen professionaliseringsbijeenkomsten voor de interne vertrouwenspersonen.

Om terug te komen op uw vraag (22/T101) waarom de Universiteit van Utrecht (UU) alleen werkt met interne vertrouwenspersonen, dat heeft te maken met de schaal van de organisatie. De UU is een grote organisatie en waarborgt daarmee voldoende afstand tot de vertrouwenspersoon. Bovendien werkt de UU met meerdere vertrouwenspersonen waarbij studenten en medewerkers terecht kunnen en kunnen op die manier altijd een keuze maken met welke vertrouwenspersoon zij in gesprek willen gaan. Alle vertrouwenspersonen hebben een officiële opleiding tot vertrouwenspersoon gedaan, waarmee zij goed toegerust zijn voor deze taak. Daarnaast heeft de universitaire wereld heel specifieke kenmerken. Het heeft meerwaarde als de vertrouwenspersonen die wereld kennen. Indien een student of medewerker een klacht wil indienen over ongewenst gedrag kunnen zij terecht bij de commissie interpersoonlijke integriteit. De commissie bekijkt samen met de melder of er externe organisaties of deskundigen betrokken moeten worden. De commissie bestaat uit medewerkers, studenten en externe leden.

Ad 3. Incidenten en meldingen
Onderwijsinstellingen geven aan dat er sinds corona binnen scholen sprake is van een toename in het aantal incidenten tussen leerlingen. Doordat leerlingen voor een langere tijd thuis hebben gezeten voelen zij grenzen van medeleerlingen minder goed aan. Onderwijsinstellingen zijn in gesprek met docenten om hen hierop beter voor te bereiden en handvatten te bieden hoe hiermee om te gaan.

[1] Hoger-onderwijsinstellingen ondertekenen manifest tegen seksueel geweld - Amnesty International

Door corona, het verlagen van de drempel om te melden én de landelijke aandacht is het algemene beeld van het afgelopen jaar dat het aantal meldingen rondom grensoverschrijdend gedrag in onderwijsinstellingen over het algemeen licht is toegenomen. Indien er een melding wordt gedaan wordt deze persoon begeleid en wordt er samen gekeken naar een passende oplossing. De onderwijsinstellingen adviseren welke instanties hierbij kunnen helpen.

Ad 4. Monitoring
Alle onderwijsinstellingen monitoren het gevoel van veiligheid en welzijn van leerlingen, studenten en medewerkers. Binnen het primair en voortgezet onderwijs kunnen scholen zelf kiezen met welk instrument zij sociale veiligheid monitoren, mits deze aan de wettelijke eisen voldoet[2]. Dit is vastgelegd in de wet Veiligheid op school. De veiligheidsbeleving van mbo studenten is te vinden in de JOB monitor. De Job monitor wordt om de twee jaar uitgevoerd. De resultaten van de Nationale Studenten Enquête zijn per opleiding van de hogescholen en universiteit te vinden op studiekeuze123. Bij de HU is er een intern onderzoek uitgevoerd om te onderzoeken hoe de sociale veiligheid binnen de HU verbeterd kan worden.

De uitkomsten van de onderzoeken worden door besproken met het bestuur en de GMR. Daarnaast worden studenten actief betrokken bij de uitkomsten van de monitors. De belangrijkste resultaten worden opgepakt door de onderwijsinstelling

Tot slot
Het onderwerp seksueel- en grensoverschrijdend gedrag en het bredere thema sociale veiligheid staat hoog op de agenda bij alle onderwijsinstellingen. Het uitwisselen van kennis en ervaringen in het ronde tafelgesprek wordt als waardevol ervaren. De landelijke aandacht voor dit onderwerp en de inzet op de onderwijsinstellingen voor een veilige sociale omgeving maakt dat leerlingen en studenten vaker de route weten te vinden naar een vertrouwenspersoon of melding maken van een ongewenste situatie.

De gemeente en onderwijsinstellingen hebben Mariëtte Hamer, regeringscommissaris seksueel grensoverschrijdend gedrag en seksueel geweld, uitgenodigd om in gesprek te gaan over dit thema. Op 21 december 2022 tussen 11-13 uur vindt dit gesprek in het stadhuis plaats, waarin we de regeringscommissaris informeren over de Utrechtse aanpak. Wij nodigen uw raad van harte uit om deel te nemen aan de bijeenkomst, waarvoor u een aparte uitnodiging zult ontvangen.

Hoogachtend,
Burgemeester en wethouders van Utrecht,

de secretaris, de burgemeester,

[2] Toezicht op monitoring sociale veiligheid | Sociale veiligheid | Inspectie van het onderwijs (onderwijsinspectie.nl)